

Халықаралық гуманитарлық техникалық университет

**Антропогенді әсер – биосфера эволюциясындағы
геологиялық және геохимиялық фактор**

Тексерген:

Орындаған: Қартбаева Ж.Қ

Экологиялық факторлар жалпы сипаттама

Экологиялық фактор — кез келген орта жағдайына тіршілік иелерінің бейімделу қабілетімен жауап қайтара алуы. Экологиялық фактор тірі организмдерге олардың жеке дамуының бір ғана кезеңінде болса да тікелей немесе жанама әсер ете алатын, ортаның кез келген әрі қарай бөлшектенбейтін элементі саналады. Табиғи жағдайда организм көптеген факторлардың ықпалына ұшырап отырады. Экологиялық фактордың қайсысы болмасын табиғатта тұрақты емес. Барлық Экологиялық фактор екі санатқа: популяция тығыздығына тәуелсіз және популяция тығыздығына тәуелді болып бөлінеді.

Экологиялық факторлар

```
graph TD; A[Экологиялық факторлар] --> B[Абиотикалық]; A --> C[Биотикалық]; A --> D[Антропогендік];
```

Абиотикалық

Биотикалық

Антропогендік

Антропогендік факторларға өнеркәсіп индустриясының барлық салалары, көлік, ауыл, орман шаруашылығы, энергетика, атом қаруын сынау, мұнай, газ және тау кен өндірісі салалары. Т.б. жатады.

Қазіргі кезде антропогендік факторлар әсерінің артуынан күрделі экологиялық проблемалар: көшетхана эффектiсi, қышқыл жаңбыр, ормансыздандыру, ядролық қыс, озон кабатының жұқаруы мен тесілуі, шөлейттену, т. б. туындады. Антропогендік факторларға өнеркәсіп индустриясының барлық салалары, көлік, ауылшаруашылығы, орман шаруашылығы, энергетика, атом қаруын сынау, мұнай, газ және тау-кен өндіріс салалары, т. б. жатады.

• ерекше қауіпті - белгілі жағдайда өнеркәсіптік апаттар туғызатын, яғни өнеркәсіптік кәсіпорындардың өзіне тиісті энергия қорының талқандататын түрі мен мөлшерінің бөлінуі, сонымен қатар кейбір шикізат түрлері, аралық өнімдер, кәсіпорынның негізгі өнімдері, өндіріс қалдықтары, өнеркәсіп алаңында орнатылған технологиялық құрал-жабдықтар апаттық

процеске тартылып халыққа, қызметкерлерге, қоршаған ортаға

және өнеркәсіп кәсіпорынының өзіне алапаттық зардап шектіретін факторларды тудыратын (иондандыратын сәулелену, өрт, жарылыс, көп мөлшерде газ тәрізді хлордың шығуы) өнтрөлгендігі

галады.

**Антропогендік
факторлардың
негізгі бағыттары**

**Адамның биологиялық
түр ретіндегі
табиғатқа әсері**

**Адам барлық
іс әрекетінде ақылмен
ойланып жұмыс істеуі**

**Адамның атом қарулары
мен ғарышты игеруі**

Ғ.Т.П ның дамуы

**Адамның ең ірі әрекеттерінің
Эко жүйе есебінен жүргізілуі**

Антропогенді экожүйе

- Антропогенді экожүйе- адамның қатысуымен қоршаған ортаға, организмдердің тіршілігіне немесе өсімдіктер мен жануарларға тікелей әсер ету. Соңғы кездері антропогендік факторлардың әсерінен биосферада күрделі экологиялық факторлардың әсерінен биосферада күрделі экологиялық проблемалар пайда болады (биоалуантүрліліктің азаюы, парникті эффект, қышқыл жаңбырлар, орманды ағаштардың көптеп қырқылуы, шөлейттену, ортаның улы заттармен ластануы т.б)*

